

Asia: VN/22309/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Lausunnonantajan yleiset huomiot koko esityksestä**

uten tiedettyä on, maassamme rikosvastuun toteutuminen kestää liian pitkään. Poliisi laitos pitää erinomaisena, että lainsäätäjä etsii kattavasti keinoja, joilla tähän voitaisiin

vaikuttaa. Toteutuessaan esitettyjen lakimuutosten myötä sakkomenettelyn laajentaminen on varmasti yksi näistä keinoista.

Esitetyt lakimuutokset toisivat sakkomenettelyn piiriin lukuisan määrän rikoksia, joissa on

aiemmin suoritettu täysimittainen esitutkinta, syyteharkinta ja tuomioistuin käsittely. Poliisilaitos pitää selvänä, että sakkomenettelyn laajentaminen sujuvoittaa ja nopeuttaa rikosasioiden käsittelyä yksikertaisissa ja selvissä asioissa.

Merkittävät työajan ja siten kustannussäästöt tulevat syyttäjille ja tuomioistuimille, joihin

asiat eivät etene. Säästöjä syntyy myös poliisille, koska merkittävä määrä esitutkintapöytäkirjojen kasaamiseen ja syyteharkintaa siirtämiseen liittyviä työvaiheita jäisi pois. Uusiustus toisi mukanaan poliisille toisaalta mittavia koulutuksellisia haasteita. Näitä ovat

ainakin rikosasian sakkomenettelyyn soveltuvuuden arviointi, alaikäisen epäillyn asian

käsittelyyn liittyvät erityispiirteet sekä yksityisoikeudellisten vaatimusten sisällyttäminen

sakkoasiaan.

Lisäksi poliisin tietojärjestelmiin tulee tehdä useita muutoksia, joiden toivoisi olevan valmiina ennen lain voimaan tuloa.

#### **Lain soveltamisalan laajentaminen: rikokset, joista säädetty ankarin rangaistus on kaksi vuotta vankeutta**

Soveltamisalan laajentaminen toisi merkittäviä määriä uusia rikosnimikkeitä sakkomenettelyn soveltamisen piiriin. Näistä suurinta osaa edustavat lienee törkeät rattijuopumukset ja törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset, jotka yksinkertaisuuden ja selkeytensä johdosta

pääsääntöisesti tulisivat menettelyn piiriin. Rangaistusmaksimin puolesta myös pahoinpitelyt sopisivat tähän, mutta poliisilaitos pitää sääntelyn selkeyden

kannalta perusteltuna rajata nämä menettelyn ulkopuolelle. Näistä vain harvat ovat sillä tavoin selkeitä ja yksikertaisia, että soveltuisivat sakkomenettelyyn muutoinkaan, etenkin jos siinä määrättäisiin myös yksityisoikeudellisista korvauksista, jotka lienevät harvoin täysin riidattomia

#### **Lain soveltamisalan laajentaminen: menettämisseuraamukset**

Tavanomaisesti sakkomenettelyssä määrättävät menettämisseuraamukset ovat melko vähäarvoisia eikä menettämisseuraamuksen ylärajan nosto merkittävällä tavalla lisäisi sakkomenettelyyn ohjautuvien rikosasioiden määrää poliisissa. Toisin voi olla muiden esitutkintaviranomaisten osalta esimerkiksi salakuljetus- ja tullirikoksissa.

Toisaalta uudistus toisi ainakin teoriassa mahdollisuuden yhä useammassa tapauksessa tuomita toistuviiin rattijuopumus- ja muihin liikenne rikoksiin syyllistyneen henkilön auton menetettäväksi rikoksentekovälineenä sakkomenettelyssä.

#### **Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän ratkaisuvallta**

Viranomaisten toimivaltaan liittyvät esitykset vaikuttavat selkeiltä ja perustelluilta.

#### **Alaikäinen epäilty sakkomenettelyssä**

Alaikäisen epäillyn oikeudet tulevat riittävällä tavalla turvatuiksi esitetyllä sääntelyllä.

#### **Asianosaisten suostumukset ja suostumuksen peruuttaminen**

liisilaitos pitää hyvänä ja perusteltuna esitystä, ettei jo annettua suostumusta sakko menettelyyn voi perua.

Suostumusten tiedustelu ja etenkin siihen liittyvät tiedonannot tulevat olemaan poliisille

koulutuksellinen haaste, kun samaan asiaan voi kytkeytyä päihdetutkimuskuluja ja yksi tyisoikeudellisia vaatimuksia, tosin harvemmin varmaan samanaikaisesti. Etenkin yksi tyisoikeudellisten vaatimusten perusteen ja määrän selvittäminen asianosaisille vaatii uudenlaista osaamista poliisissa.

#### **Lain soveltamisalan laajentaminen: yksityisoikeudellisen vaatimuksen käsittely**

Esitetty säännös on mahdollistaa asian ratkaisemisen yhden kosketuksen periaatteella niissä tapauksissa, joissa yksityisoikeudellinen vaatimus perustuu selkeästi esimerkiksi

anastetun tai vahingoitetun omaisuuden selvästi määriteltävään arvoon. On prosessieconomisesti perusteltua, ettei näitäkään tapauksia tarvitsisi viedä yksinomaan korvausten takia syyteharkintaan ja tuomioistuimeen. Tältäkin osin poliisissa edellytetään

Lausunto 3 (4)

14.11.2025

Asiakirja: ID-25851099

Asia: POL-2025-144807

uudenlaista osaamista esimerkiksi kysymykseen siitä, luetaanko omaisuuden arvoon arvonlisäveron määrä.

Mainittujen omaisuusvahinkoihin liittyvien vaatimusten lisäksi menettelyssä voisi tulla kyseeseen myös joitakin lieviin pahoinpitelyihin tai vamman tuottamuksiin liittyviä henkilö vahinkojen korvausvaatimuksia. Tällöin poliisissa tulisi olla osaamista henkilövahinko asian neuvottelukunnan suosituksista.

Poliisi joutuu todennäköisesti jossain määrin sovittelijan rooliin asianosaisten välillä korvausten osalta. Tällöin olisi tärkeää, että poliisissa olisi osaamista korvauskäytäntöihin

liittyen.

#### **Lain soveltamisalan laajentaminen: päihdetutkimuskustannukset**

Päihdetutkimuskustannusten sisällyttäminen sakkomenettelyyn on yksinomaan hyvä asia eikä aiheuttane ongelmia, mikäli tietojärjestelmät ja käytettävät lomakkeet saadaan tätä tukemaan

#### **Esitutkintaan ehdotetut muutokset**

Esitys siitä, että syyttäjälle tulisi ilmoittaa kaikista poliisin tekemiksi epäillyistä rikoksista ja tämä voisi päättää asian ottamisesta omaan tutkinnanjohtajuuteensa ei merkittävästi muuttaisi nykyistä käytäntöä. Tosin todennäköistä on, että sakkomenettelyssä käsitellään jatkossakin asioita joissa epäilty on poliisimies, koska tietoa henkilön asemasta poliisimiehenä ei ole asian käsittelystä vastaavien tiedossa

#### **Muutoksenhakusääntelyyn ehdotetut muutokset**

Poliisilaitos pitää sinänsä hyvänä, että sakkomääräykseen voi hakea muutosta valittamalla kumpikin osapuoli, etenkin kun jo annetun suostumuksen peruuttaminen ei esityksen mukaan ole mahdollista. Menettely on tältä osin selkeä.

Sen sijaan muutoksenhaun osalta poliisilaitos toivoisi lainsäätäjän harkitsevan sääntelyn ratkaisua viranomaisen itseoikaisulle ilmeisen virheellisesti annettujen sakkomääräysten

osalta. Tarve tällaiseen ilmenee toistuvasti. Tyypillisesti sakko on annettu selvästi väärälle henkilölle tai ylinopeuden perusteella liikenneturvallisuuden vaarantamisesta annetun sakkoon merkitty nopeusrajoitusalue virheellisesti ja tämä on välittömästi havaittu.

Näissä asioissa ylimääräisen muutoksenhaun keinot tuntuvat turhan kankeilta ja aikaa vieviltä.

Nyyssönen Marko  
Kaakkois-Suomen poliisilaitos